

Opasraportti

LTK - Erikoishammaslääkärikoulutus 2009-2011 (2009 - 2011)

I Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat pysyväismääräykset 2009-2010 ja 2010-2011

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat pysyväismääräykset ovat tiedekuntaneuvoston hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, jotka koskevat kaikkia erikoisaloja ja kaikkia erikoistuvia.

1. Johdanto

Uuden erikoishammaslääkäriasetuksen (316/2003) mukainen koulutus alkoi 30.4.2003. Asetus toi merkittäviä muutoksia erikoishammaslääkärikoulutukseen. Asetus edellyttää, että erikoishammaslääkäriin tutkintoon tulee sisältyä 9 kuukautta työskentelyä terveyskeskuksessa ja että koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella lukuun ottamatta suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa. Lisäksi asetus edellyttää, että erikoistuvan on osallistuttava oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin.

Aikaisemman eli kumotun asetuksen (629/84, A 1437/93 ja 1196/98) mukaista erikoishammaslääkäriin tutkintoa suorittavilla on oikeus siirtyä opiskelemaan uuden asetuksen (A316/2003) mukaan tai jatkaa opintojaan kumotun asetuksen mukaan. Erikoistujan tulee kuitenkin siirtyä opiskelemaan uuden asetuksen mukaan, jollei hän ole saanut kumotun asetuksen mukaista tutkintoa vuoden 2009 loppuun mennessä.

Erikoistuva hammaslääkäri voi lukea hyväkseen kumotun asetuksen mukaisiin opintoihin sisältyneet opintosuorituksensa uuden asetuksen mukaista tutkintoa varten.

Erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavat koulutusohjelmat

Erikoishammaslääkäriin tutkintoon johtavat koulutusohjelmat ovat hampaiston oikomishoito, kliininen hammashoito, suu- ja leukakirurgia sekä terveydenhuolto.

Kliininen hammashoito on jakautunut painotusaloihin, jotka ovat: hammaslääketieteellinen diagnostiikka (sisältäen suupatologian ja hammaslääketieteellisen radiologian), hammasprotetiikka ja purentafysiologia, kariologia ja endodontia, lasten hammashoito sekä parodontologia.

Erikoishammaslääkäriin koulutus kestää täystoimisesti opiskellen kolme vuotta. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta.

2. Opinto-oikeus

Asetuksen mukaisesti (2§) erikoishammaslääkäriin tutkinnon voi suorittaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden harjoittaa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä tai luvan toimia hammaslääkäriin tehtävissä ja on työskennellyt päätoimisesti hammaslääkäriin tehtävissä vähintään kaksi vuotta. Nämä oikeudet ja luvat myöntää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain nojalla (559/94 ja 1030/2000). Opinto-oikeutta ei voida antaa rajoitetun luvan perusteella. Erikoistujan tulee hakea opinto-oikeutta välittömästi sen jälkeen kun hänet on valittu erikoistumisvirkaan tai sijaisuuteen. Opinto-oikeutta erikoishammaslääkäriin tutkinnon suorittamista varten Oulun yliopistossa haetaan lääketieteelliseltä tiedekunnalta tiedekunnan web-sivuilta (<http://www.medicine oulu.fi/>) saatavalla lomakkeella. Opinto-oikeuden hakemiselle ja sen yhteydessä tehtävälle ensimmäiselle ilmoittautumiselle ei ole asetettu määräaika.

3. Ilmoittautuminen yliopistoon

3.1. Läsnäoloilmoitus

Erikoistujan tulee olla läsnäolevana opiskelijana niinä lukukausina, joina hän nauttii opetusta, saa säännöllistä ohjausta, osallistuu kuulusteluun tai hakee tutkintotodistusta. Ilmoittautuminen tulee tehdä vuosittain syyskuun puoleen väliin mennessä. Ilmoittautumislomake toimitetaan joko tiedekunnan jatkokoulutustoimistoon os. Aapistie 5 (ensimmäisen ilmoittautumisen yhteydessä opinto-oikeushakemuksen mukana) tai opiskelijapalveluihin Linnanmaalle os. PL 8100, 90014 Oulun yliopisto. Ilmoittautumislomake on myös saatavissa tiedekunnan web-sivulla <http://www.medicine oulu.fi/>.

Ilmoittautuminen on mahdollista tehdä myös internetissä (ks. kohta 3.3.) Ilmoittautuminen internetissä edellyttää, että opiskelijalla on voimassa oleva tunnus atk-keskuksen paju-koneessa. Ilmoittautua voi myös sähköpostissa osoitteessa opintoasiat@oulu.fi (ei ensimmäinen ilmoittautuminen).

Läsnäolevaksi ilmoittautunut erikoistuva voi käyttää yliopiston tietoliikennepalveluja mm. henkilökohtainen sähköposti (Tietohallinto, puh. 08-5533080).

Rekisteröityminen jatkokoulutuslistalle

Erikoistuva voi kirjoittautua jatkokoulutuslistalle (ltkjatkot@lists oulu.fi) lähettämällä sähköpostiviestien osoitteeseen ltkjatkot-request@lists oulu.fi). Viestin otsikoksi (subject) laitetaan sana subscribe. Viestin varsinaiseen tekstiosaan ei kirjoiteta mitään. Postituslistan kautta saa tietoa koulutuksista yms. suoraan omaan sähköpostiin.

3.2. Ylioppilaskuntaan ilmoittautuminen

Ylioppilaskuntaan ilmoittautuminen on jatko-opiskelijalle vapaaehtoista. Mikäli jatko-opiskelija haluaa ylioppilaskunnan jäseneksi, tulee hänen ilmoittautua lukuvuoden alussa ilmoittautumisaikana ja maksaa ylioppilaskunnan jäsenmaksu (30e/lukukausi). Kesken lukuvuoden voi ilmoittautua ylioppilaskuntaan, mikäli myös opinto-oikeus on myönnetty kesken lukuvuoden. Tällöin ylioppilaskunnan jäseneksi on ilmoitauduttava kahden viikon kuluessa opinto-oikeuden myöntämisen jälkeen. Ellei opiskelija halua kuulua ylioppilaskuntaan, häneltä ei peritä maksuja. Maksun suorittaneet jatko-opiskelijat eivät voi kuitenkaan käyttää hyväkseen YTHS:n palveluja eikä VR:n myöntämiä etuuksia. Ateriat on mahdollista saada henkilökuntahintaan .

3.3. Ilmoittautuminen verkossa

Läsnäolevaksi ilmoittautuminen ja ylioppilaskunnan *maksujen maksaminen* (lisätietoja opiskelijapalveluista) *WebOodissa* on mahdollista, jos opiskelijalla on verkkopankkitunnukset Nordeassa, OP-Pohjolassa tai Sammossa. Verkkopankkitunnusta eivät tarvitse poissaolevaksi ilmoittautuvat tai läsnäolevaksi ilmoittautuvat jatko-opiskelijat, jotka eivät liity ylioppilaskunnan jäseneksi. *Lisätietoja ilmoittautumisesta saat opiskelijapalveluista* puh. 08-5534035 /5534046/5534036/5533968, Oulun yliopiston <http://www.sivuilla/> (www.hallinto.oodi.fi/oyweboodi/kayttoohje.html) tai suoraan WebOodista (<https://weboodi oulu.fi/oodi/>).

4. Erikoishammaslääkärikoulutuksen hallintojärjestelmä

Erikoishammaslääkärin tutkinto voidaan suorittaa Helsingin, Oulun ja Turun yliopiston lääketieteellisissä tiedekunnissa. Varsinainen päättäntävalta erikoishammaslääkärikoulutuksessa on opetusministeriöllä ja lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia ja niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi.

Seuraavassa on koottu eri toimijoiden sekä myös erikoishammaslääkärikoulutuksen kannalta keskeisten erikoistuvan hammaslääkärin, koulutuksen vastuuhenkilön ja kouluttajan tehtävät.

Erikoistuva hammaslääkäri

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee tutustua opinto-oppaassa selvitettyihin pysyväismääräyksiin ja oman erikoisalansa vaatimuksiin, osallistua henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa sekä pitää lokikirjaa/oppimispäiväkirjaa saamastaan koulutuksesta . Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Vastuuhenkilö

toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilö tekee henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat yhteistyössä erikoistujien kanssa, hyväksyy ne ja seuraa koulutuksen edistymistä. Lisäksi vastuuhenkilö kehittää arviontia ja seuraa sen toteutumista.

Kouluttaja

on koulutuksen vastuuhenkilön nimeämä ja toimii yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteutumisesta ja osallistuu arviointiin. Yliopiston ulkopuolisessa koulutuspaikassa kouluttajaksi haluava hakee koulutusoikeuksia tiedekunnalta. Kun tiedekunta on myöntänyt hänelle koulutusoikeudet, vastaa ao. kouluttaja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Ammatillisen jatkokoulutustoimikunnan

tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoimisesta Oulun yliopiston vastuualueella. Ammatillinen jatkokoulutustoimikunta käsittelee erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen liittyviä asioita, ohjaa käytännön koulutuksen toteuttamista sekä vastaa perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta.

Alueelliset neuvottelukunnat

toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöelininä lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä (A 678/1998). Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat tekevät selvitykset koulutuspaikkojen saatavuudesta ja antavat lausuntoja yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksista (erikoislääkärikoulutus, A 401/2007).

Neuvottelukunnissa ovat edustettuina yliopisto, yliopistollinen keskussairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, lääninhallitukset ja opiskelijat.

Koulutusyksikkö

Koulutusyksikön eli Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan tehtäviin kuuluu

- hyväksyä erikoistuvat hammaslääkärit koulutusohjelmiin
- hyväksyä koulutusohjelmat
- vahvistaa koulutusohjelmien vastuuhenkilöt ja kuulustelijat
- käsitellä teoreettisia opintoja ja käytännön palvelua ym. opintoja koskevia asioita
- antaa välpäätöksiä ja tutkintotodistukset.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa hyväksytyissä koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan hammaslääkäriin valinnasta koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Opetusministeriö

Yliopistojen tulee sopia koulutusohjelman aloittamisesta ja lakkauttamisesta opetusministeriön kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto (Valvira)

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää lisenssiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa hammaslääkäriin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä hammaslääkäriin ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena terveydenhuollon tai sosiaalihuollon toimintayksikössä (L terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta 1030/2000, 4§). Oikeus harjoittaa hammaslääkäriin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä on laillistetulla hammaslääkärillä, joka on suorittanut Valviran hakemuksesta hyväksymän käytännön palvelun (9 kk). Myös erikoishammaslääkäriin tutkinnon suorittaneet hakevat Valviralta ammatinharjoittamisoikeuksia.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/94 ja 1030/2000).

5. Erikoishammaslääkäriin tutkinnon suorittaminen

5.1. Tutkinnon tavoitteet

Erikoishammaslääkäriin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkäriin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkäriin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Erikoisalana opintojen lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Erikoishammaslääkäriin tulee hallita vaativia diagnostisia menetelmiä ja hänellä tulee olla valmiudet suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla (A316/2003 §3).

5.2. Tutkinnon rakenne

Erikoishammaslääkärin tutkinnon aloittamisen edellytyksenä on hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto, laillistaminen sekä kahden vuoden työskentely päätoimisessa hammaslääkärin tehtävässä.

Erikoishammaslääkärin tutkinto jakaantuu

- *käytännön koulutukseen ja toimipaikkakoulutukseen
- *oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin
- *teoreettiseen koulutukseen
- * moniammatilliseen johtamiskoulutukseen sekä
- *valtakunnalliseen kuulusteluun.

5.3. Käytännön koulutus ja toimipaikkakoulutus

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuja osallistuu kliiniseen työhön potilaita hoitavana tai tutkivana tai potilasnäytteiden tutkimisesta huolehtivana hammaslääkärinä tai toimimalla muissa hammaslääketieteen tai terveydenhuollon asiantuntemusta vaativissa tehtävissä . Täten hän hankkii erikoisalansa käytännön taidot asianomaisen yksikön palveluksessa olevan kouluttajan ohjauksessa.

Käytännön palvelu sisältää terveyskeskuspalvelun ja varsinaisen erikoisalalan koulutuksen.

Käytännön 3 vuoden koulutuksesta tulee vähintään puolet suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään 9 kuukautta tulee olla palvelua terveyskeskuksessa. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa edellytetään 9 kuukauden palvelu terveyskeskuksessa, mutta muilta osin käytännön palvelu voidaan suorittaa yliopistosairaalassa (A 316/2003 §5).

Koulutus tapahtuu pääsääntöisesti Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ja terveyskeskusten hammaslääkäreiden tehtävissä lukuun ottamatta terveydenhuoltoa. Terveydenhuollon erikoistumisvirkaan haetaan yliopiston viranhakukäytäntöjen mukaisesti. Koulutus voidaan suorittaa myös muussa koulutusyksikön hyväksymässä tehtävässä. Erikoistuvien valinnasta neuvotellaan koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään työaikana koulutuspaikassa *4-6 tuntia viikossa*. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, joissa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

Terveyskeskuspalvelu

Kaikkien erikoisalojen koulutukseen tulee sisältyä terveyskeskuksessa suoritettavaa ao. erikoisalalan palvelua vähintään 9 kuukautta.

Ennen koulutuksen aloittamista suoritettuna terveyskeskuspalvelun hyväksymisestä (A 316/2003 5§ 4 momentti) päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö terveyskeskuspalvelun sisällön perusteella.

5.3.1. Kriteerit yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksymiselle

Tiedekunnat valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopistosairaalan ulkopuolisia yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta erikoistuvalla hammaslääkärille voidaan taata mahdollisimman monipuolinen ja laaja-alainen koulutus. Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee myös kyetä vastaamaan terveyspalvelujärjestelmän ja sen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin sekä turvata hammaslääkäreiden saatavuus terveyspalvelujärjestelmässä.

Kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja

Kouluttajan tulee olla

- alan dosentti ja/tai erikoishammaslääkäri
- (perehtyneisyys tutkimustyöhön katsotaan eduksi)
- kouluttajalla tulee olla kouluttajakoulutus tai hänen tulee osallistua siihen

Erikoistuvalla hammaslääkärille voidaan nimetä myös henkilökohtainen ohjaaja/tuutor, jonka tulee olla alan erikoishammaslääkäri. Pienissä koulutuspaikoissa kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja/ tuutor voivat olla sama henkilö.

Koulutusyksikön resurssit

- koulutus tulee toteuttaa lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän erikoisan opetussuunnitelman mukaan
- potilasaineiston tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan potilasaineistoa täydentävä
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua säännölliseen toimipaikkakoulutukseen

Toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää muuta, erikoistuvien hammaslääkärien tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutussopimuksissa. Erikoistuvien hammaslääkärien tulee myös voida osallistua (mm. evo -rahan turvin) ulkopuoliseen koulutukseen.

Valinta erikoishammaslääkärikoulutukseen

Jos yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusta, olisi tärkeää, että valinnan suorittaisivat sekä ulkopuolisen paikan kouluttaja että yliopiston vastuhenkilö yhdessä.

Koulutuksen arviointi

Erikoishammaslääkäriasetus edellyttää koulutuksen jatkuvaa arviointia. Kouluttajan tulee yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa arvioida koulutuspaikan toimintaa ja kehittää koulutusta vastaamaan erikoishammaslääkärikoulutuksen tavoitteita sekä terveydenhuollon tarpeita. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi yhdessä kouluttajan ja/tai tuutorin kanssa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista (lokikirjat /oppimispäiväkirjat).

Koulutussopimukset

Koulutuspaikkaa koskeva sopimus

Koulutuspaikaksi hakevan sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (= yliopiston professori tai dosentti) ja neuvotella koulutussopimuksesta ja sen

sisällöstä. Koulutussopimuksessa tulee käydä ilmi, miten pitkä koulutusaika ulkopuolisessa koulutuspaikassa hyväksytään, miten koulutuspaikalle asetetut kriteerit täytetään sekä mitkä valmiudet erikoistuvan hammaslääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana.

Koulutussopimuksen allekirjoittavat koulutusohjelman vastuhenkilö ja kouluttaja.

Koulutuspaikaksi hyväksytyn sairaalan tai terveyskeskuksen tulee osallistua yliopiston järjestämään arviointiin. Koulutussopimukset voivat olla määräaikaisia tai toistaiseksi voimassa olevia. Mikäli koulutussopimukseen tulee oleellisia muutoksia sopimuskautena, niistä tulee ilmoittaa tiedekuntaan tai tehdä uusi sopimus.

Koulutussopimuksesta tulee toimittaa kopio tiedekunnalle (Eija Ruottinen).

Henkilökohtainen koulutussopimus

Tarvittaessa voidaan tehdä myös henkilökohtainen koulutussopimus erikoistuvan hammaslääkärin kanssa. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen allekirjoittavat ao. koulutusohjelman vastuhenkilö, kouluttaja yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa sekä erikoistuva hammaslääkäri. Koulutussopimuksesta toimitetaan kopio tiedoksi ammatilliselle jatkokoulutustoimikunnalle. On huomattava, että koulutussopimus ei takaa pääsyä välittömästi yliopistosairaalaan.

Ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrä

Erikoishammaslääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrästä. Koulutuspaikkojen määrä tulisi mitoittaa siten, että erikoistuminen sujuu joustavasti.

5.3.2. Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluajat

Erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä . *Koulutusohjelman vastuhenkilön harkinnan mukaan koulutukseen voidaan hyväksyä myös osa-aikaista palvelua, jos viikoittainen työaika on vähintään 50% kokoaikaisesta palvelusta. Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.* Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Lyhin erikoisalan opintoihin hyväksyttävä palvelujakso on *1 kuukausi (30 pv)*.

Palvelujen keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna sairaudesta tai muusta pätevästä syystä pidetystä virkavapaudesta äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta tai opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi, mikäli virkamääräys on voimassa. Yksityisasioiden vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan.

Suoritusten vanheneminen

Erikoisalan palvelu, joka on suoritettu viimeisen 6 vuoden aikana, hyväksytään palveluksi erikoishammaslääkärin tutkintoa varten. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa hyväksytään palvelu, joka on suoritettu viimeisen 9 vuoden aikana.

Teoreettinen koulutus vanhenee 6 vuodessa. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee 4 vuodessa.

Muissa koulutusviroissa suoritettu palvelu

Erikoishammaslääkäriin tutkintoon sisältyviä palveluita suoritetaan pääsääntöisesti tiedekunnan hyväksymissä koulutusviroissa. Poikkeuksellisista koulutusjärjestelyistä tulee tehdä etukäteen erillinen päätös ammatillisessa jatkokoulutustoimikunnassa.

Toisen yliopiston erikoistumisvirassa suoritettu palvelu voidaan hyväksyä ko. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi. Samoin osaksi tutkintoon kuuluvaa palvelua voidaan hyväksyä ulkomailla suoritettu palvelu koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan, mikäli sen katsotaan vastaavan erikoisalan koulutusta. Ulkomaisen klinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat erikoishammaslääkäriin oikeudet ko. maassa.

Tutkijana toimiminen

Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä enintään kuusi (6) kuukautta päätoimisena tutkijana (palkallisena) toimimista, mikäli se on erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkimustyön hyväksymisen edellytyksenä on, että koulutusohjelman kliniset tavoitteet saavutetaan.

Tohtorin tutkinto ja erikoishammaslääkäriin tutkinto

Hammaslääkäri, joka suorittaa sekä erikoishammaslääkäriin että hammaslääketieteen tohtorin tutkinnon, voi lukea hyväkseen saman opintosuorituksen molempiin tutkintoihin tiedekunnan harkinnan mukaan, mikäli se tutkinnon tavoitteiden puolesta on tarkoituksenmukaista

Koulutusohjelman vaihtaminen

Jos erikoistuja vaihtaa koulutusohjelmaa, hänen tulee pyrkiä uuteen koulutusohjelmaan samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa erikoistumiskoulutukseen.

Suoritettujen palvelujen ja muiden opintojen hyväksymisestä uuden koulutusohjelman vaatimuksiin päättää koulutusohjelman vastuuhenkilö. Samaa palvelua ei kuitenkaan voi lukea hyväksi enempää kuin yhden erikoishammaslääkäriin tutkinnon suorittamiseen.

Koulutusyksikön vaihtaminen

Hakemus toisen yliopiston erikoistumiskoulutukseen tehdään asianomaisen koulutusyksikön ohjeiden mukaisesti. Oulun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta voi hyväksyä toisessa korkeakoulussa suoritettut palvelut ja muun koulutuksen, mikäli koulutuksen vastuuhenkilö puoltaa hyväksymistä.

5.4. Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkäriin ohjaaminen

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja/oppimispäiväkirja

Vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja tekee yhdessä erikoistuvan hammaslääkäriin kanssa tämän henkilökohtaisen koulutussuunnitelman heti erikoistumisen alussa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Erikoistuvan hammaslääkäriin tukena voidaan käyttää lokikirjaa, oppimispäiväkirjaa tai muuta palvelun suorittamisen järjestelmällistä seuranta. Koulutusyksikkö vastaa lokikirjan/oppimispäiväkirjan tai vastaavan sisällöstä, mutta erikoistuva hammaslääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Järjestelmällisellä seurannalla voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada. Samalla erikoisalalla tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäinen seurantajärjestelmä.

Erikoishammaslääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa yhdessä asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva hammaslääkäri ja

kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva hammaslääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Tämä hyödyttää myös kouluttajan työtä ja sen kehittämistä.

Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

5.5. Teoreettinen koulutus

Teoreettisella koulutuksella tarkoitetaan yliopiston vahvistamaa teoreettista opetusta

jota edellytetään toimipaikkakoulutuksen lisäksi. Teoreettinen koulutus on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs suunnitelmallinen kokonaisuus. Teoreettisen koulutuksen järjestää tai hyväksyy tiedekunta. Lisäksi tiedekunta voi hyväksyä ulkopuolisten hammaslääketieteen ja lääketieteen tahojen järjestämiä koulutustilaisuuksia. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset. *Teollisuus tai yritys ei voi toimia yksin koulutuksen järjestäjänä.*

Terveydenhuollon koulutusohjelmassa teoriakoulutuksen laajuus on vähintään *90 opintopistettä/60 opintoviikkoa* sisältäen tutkielman. Ennen koulutuksen aloittamista suoritettua teoreettista opetusta voidaan hyväksyä enintään 40 opintoviikkoa/60 opintopistettä. Hyväksyttävä koulutus ei saa olla kuutta (6) vuotta vanhempaa.

Muiden erikoisalojen koulutukseen tulee sisältyä toimipaikkakoulutuksen lisäksi *teoreettista koulutusta vähintään 40 tuntia/vuosi* ao. koulutusohjelman opetussuunnitelman mukaan.

5.6. Moniammatillinen johtamiskoulutus

Erikoishammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä **10 opintopistettä** moniammatillista johtamiskoulutusta. Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä **30 opintopisteen moniammatillinen johtamiskoulutus** (lähijohtajapätevyys) erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla. *Terveydenhuollon koulutusohjelman pakollinen moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen. Johtamiskoulutus koskee 1.8.2009 ja sen jälkeen opinto-oikeuden saavia erikoistuvia hammaslääkäreitä.*

10 opintopisteen laajuiseen johtamiskoulutukseen kuuluu vähintään viisi (5) kokopäiväistä lähiopetusjaksoa, joihin sisältyy asiantuntijaluentoja, seminaarityöskentelyä oppimis- ja kehittämistehtävineen sekä koulutuksen arviointia. Koulutettavat voivat osallistua seminaarijaksoihin erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa.

30 opintopisteen lähijohtajakoulutus järjestetään yhteistyössä Oulun yliopiston koulutus- ja tutkimuspalvelujen kanssa. Koulutus sisältää lähiopetusjaksoja ennakko- ja välitehtävineen, portfoliotyöskentelyä ja valinnaisia opintoja. Lähijohtajakoulutus on tarkoitus suorittaa 3-6 vuoden aikana.

Tarkoituksena on, että johtamiskoulutusta suoritetaan jatkumona erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa.

5.7. Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikoulutus

Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on mitata erikoistuvan hammaslääkärin teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoishammaslääkärin kohtaamisissa tilanteissa.

Kuulustelujen valtakunnallisesta koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on myös kuulustelurekisterien pitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen asiantuntijakokous koordinoi ja käsittelee kuulusteluja koskevia asioita.

Kuulusteluajankohdat ja #paikat

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran *syyslukukaudella*. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulusteluun voi osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, *mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa*.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun ilmoitaudutaan sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän kautta <http://www.medicine oulu.fi/jatkokoulutus/ammattillinen/> viimeistään neljä viikkoa ennen kuulustelua siihen koulutusyksikköön, jonka kirjoilla on opiskelijana. Kuulusteluun osallistuvan tulee olla ilmoittautunut läsnäolevaksi yliopistonsa kirjoihin.

Kuulusteluvuorot

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen sovittavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii vuorollaan kaksi kuulustelijaa yhdessä.

Kuulustelu kysymysten asettaminen

Kuulustelu voi sisältää esim. essee-kysymyksiä ja myös monivalintakysymyksiä, mikäli kuulustelijat niin haluavat. Kysymykset laaditaan suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. Kuulustelun voi suorittaa myös englannin tai saksan kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat. Kuulustelu perustuu, paitsi koulutusohjelmassa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön, myös siihen kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla lääkärielle on kertynyt. Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

Kuulusteluvastausten tarkastaminen

Yhdyshenkilö toimittaa vastauspaperit ensimmäiselle kuulustelijalle. Ensimmäinen kuulustelija arvostelee kaikki vastaukset itsenäisesti ja toimittaa sitten vastauspaperit toiselle kuulustelijalle arvosteltaviksi. Kullekin kuulustelijalle varataan pääsääntöisesti kolme viikkoa aikaa kuulusteluvastausten tarkistamiseen. Jälkimmäinen kuulustelija palauttaa vastaukset arvosteluineen yhdyshenkilölle. Vastaukset on palautettava kuuden viikon kuluessa siitä päivämäärästä, jolloin ne on ensimmäiselle kuulustelijalle postitettu.

Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelut arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä. Kuulustelijoiden tulee neuvotella keskenään siitä, ketkä on kuulustelussa hyväksytty ja ketkä hylätty. Hylätyistä kuulusteluista on annettava kirjallinen vastine joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelona tai henkilökohtaisena kirjallisena palautteena.

Tenttivastaukset säilytetään Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vähintään puolen vuoden ajan kuulustelun jälkeen.

Mikäli erikoistuja hylätään kolmessa kuulustelussa, siitä tiedotetaan sekä erikoistuvalla että vastuuhenkilölle. Heitä kehoitetaan keskustelemaan ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen. Kolmen hylkäyksen jälkeen erikoistuja ei voi osallistua seuraavaan kuulusteluun. Tätä sovelletaan takautuvasti huhtikuun 2005 tentistä alkaen. Hylkäyksistä johtuvaa karenssia on alettu laskea syyskuun 2003 tentistä lähtien. Kolmeen hylkäykseen lasketaan kaikki reputukset riippumatta siitä, onko jättänyt joitakin tenttikertoja väliin.

Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen

Tuloksien tultua yhdyshenkilölle hän lähettää välittömästi kirjallisen tiedon henkilökohtaisesti kuulusteltaville. Koulutusyksiköt saavat **tiedon** omien opiskelijoidensa tuloksista sähköisestä tenttihallintajärjestelmästä.

Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Yhdyshenkilö toimittaa oikaisupyynnön kuulustelun arvostelleille kahdelle kuulustelijalle, joiden tulee antaa perusteltu vastauksensa kohtuullisessa ajassa. Mikäli kuulusteltava on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

Kliinisen hammashoidon sivuosa-alueiden kuulustelu

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi kliiniseen hammashoitoon erikoistuva osallistuu ns. sivuosa-alueiden kuulusteluihin, joita on kaksi. Kuulustelujen kysymykset laaditaan kahdelta muulta kliinisen hammashoidon painotusalueelta tai toinen kuulusteluista voi olla myös muulta hammaslääketieteen erikoisalalta. Kysymykset perustuvat koulutusyksiköiden yhdessä sopimaan kirjallisuuteen ja lehtiin. Kuulustelut järjestetään oman koulutusyksikön toimesta.

6. Ulkomaalainen erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittajana

6.1. Euroopan talousalueen kansalainen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää Euroopan talousalueen kansalaiselle hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä toisen johdon ja valvonnan alaisena. Laillistuksen jälkeen lääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen. Koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito.

6.2. Euroopan talousalueen kuulumattoman valtion kansalainen

Euroopan talousalueeseen kuulumaton valtion kansalainen voi saada Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastolta (Valvira) hammaslääkärin laillistuksen edellyttäen, että hän on suorittanut hyväksyttävän hammaslääkärin perustutkinnon EU-/ETA-maassa ja että hänellä on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito.

Lisäksi hänen hammaslääkärin pätevyytensä tulee olla tarkistettu. Kuulustelut pätevyuden tarkistamiseksi järjestetään Helsingin yliopiston hammaslääketieteen laitoksella, (puh. 09 191272111, 09 9123131, 09 19127 331 ja 09 1917328). Laillistamisen jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto- oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen

6.3. Euroopan talousalueen kansalainen, joka on suorittanut hammaslääkärin tutkinnon EU/ETA-maiden ulkopuolella

Valvira myöntää hakemuksesta oikeudet toimia Suomessa laillistettuna hammaslääkärinä, EU-/ETA-maan kansalaiselle, joka on suorittanut EU-/ETA-maiden ulkopuolella hammaslääkärin tutkinnon ja jolla on hammaslääkärin tehtävään asetuksella säädetty pätevyys. Laillistamisen saamiseksi vaaditaan, että hammaslääkäri on suorittanut Valviran mahdollisesti erikseen määräämät lisäopinnot ja kuulustelun siten, että hänen pätevyytensä vastaa Suomessa suoritettua hammaslääkärin tutkintoa. Laillistuksen jälkeen hammaslääkäri voi hakea opinto-oikeutta erikoishammaslääkärin tutkinnon suorittamista varten.

7. OPINTOSUORITUSTEN HAKEMINEN JA TUTKINTOTODISTUKSEN HAKEMINEN

Välipäätös

Erikoistuva hammaslääkäri voi hakea välipäätöstä koulutuksestaan, mikäli koulutukseen sisältyy tulkinnanvaraisuutta, halutaan varmennus koulutuksen hyväksymisestä tai koulutuksen vastuuhenkilön pyynnöstä. Pääsääntöisesti jokaiselle erikoistuvalla voidaan tehdä yksi välipäätös. Välipäätöksessä erikoistuva saa tiedon koulutuksensa senhetkisestä vaiheesta ja jäljellä olevasta koulutuksesta. Välipäätöstä haetaan samalla lomakkeella kuin tutkintoa.

Tutkintotodistuksen hakeminen

Erikoistuva hammaslääkäri voi hakea tutkintotodistusta suoritettuaan terveyskeskuspalvelun, käytännön palvelun, teoreettisen koulutuksen opinnot ja erikoisalakohtaisen valtakunnallisen kuulustelun erillisellä lomakkeella, joita saa internetistä tiedekunnan kotisivulta <http://www.medicine oulu.fi/> tai tiedekunnan jatkokoulutustoimistosta puh. (08) 5375107 tai (08) 5375106.

Tutkintohakemuksen liitteenä tulee olla palvelu- tai työtodistukset, jossa näkyy *työssäoloajanjakso, viikkotyöaika ja mahdolliset keskeytykset sekä kouluttajan antama todistus palvelun hyväksytystä suorittamisesta*, valtakunnallisen kuulustelun hyväksymiskirje sekä koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä selvitys teoreettisesta koulutuksesta liitteineen. *Ennen tutkinnon hyväksymistä tulee erikoistuvan hammaslääkärin ja vastuuhenkilön yhdessä käydä läpi lokikirja oppimispäiväkirja*. Todistushakemukset toimitetaan lääketieteellisen tiedekunnan jatkokoulutustoimistoon. Tutkintotodistuksia annetaan tiistaisin lukuun ottamatta loma-aikoja. Tutkintohakemus tulee toimittaa jatkokoulutustoimistoon viimeistään viikkoa ennen tutkinnon myöntämispäivää.

Mikäli erikoistuva hammaslääkäri on tyytymätön opintosuoritusten hyväksymistä koskevaan päätökseen, *oikaisua* voi pyytää koulutusohjelman vastuuhenkilöltä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen *muutosta* tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

8. Laillistaminen erikoishammaslääkärin tutkinnon jälkeen

Erikoishammaslääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) oikeutta harjoittaa erikoislääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja ohjeet löytyvät Valviran osoitteesta <http://www.valvira.fi/>.

Hakemuksen liitteenä esitetään

- - jäljennös lääketieteellisen tiedekunnan antamasta erikoishammaslääkärin tutkintotodistuksesta

Hakemus lähetetään osoitteella

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto

PL 210

00531 Helsinki

Valviran käyntiosoite on Säästöpankinranta 2 A, 00530 Helsinki ja Lintulahdenkatu 10, Helsinki. Puhelinnumero on (09) 772920.

00500

Ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

Ammatinharjoittamisoikeuksia koskeviin tiedusteluihin vastaavat ylitarkastaja Pia Setälä, puh.

(09) 77292152 ja toimistosihiteeri Kirsi Kauklahti puh. (09) 77292123.

Leimasimet tulee tilata itse (leimasinvalmistajia löytyy mm. ammattilehdestä). Leimasintilauksen mukaan on liitettävä kopio Valviran myöntämästä ammatin-harjoittamispäätöksestä. Leimasimessa on oltava seuraavat tiedot: etunimi, sukunimi, oppiarvo, erikoisalaja ja yksilöintitunnus (ent. sv-numero).

Opintojaksojen kuvaukset